

Адыгэ

макь

Голос адыга

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Терроризмэм пэшуклогъэнымккэ зэхашгъэ республикэ комиссиерэ оперативнэ штабырэ зичэзыу зэхэсыгъоу тыгъуасэ ялагъэм тхьамэтагъор щызэрихъагъ Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ Тхьаклушынэ Аслъан.

Мэфэккэ мафэхэр щынэгъончъэу реклокыгъэх

Ащ хэлэжыагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, Адыгеим и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, республикэм ипрокурорэу Василий Пословскэр, щынэгъончъэнымккэ федеральнэ кыулыкым и Гъэлорышланлэу АР-м щыіэм ипашъу Олег Селезневыр, хэбзэхуымэккэ кыулыкыу хэм ыкли муниципальнэ образованиехэм япашэхэр, нэмыккэ хэри.

Гъатхэмрэ Іофшлэнымрэ ямэфэккэ ыкли Теклоныгъэм ия 71-рэ илээс яхэгъэунафыкын фэгъэхыгъэ Іофшхьабзэхэр щынэгъончъэным ишапхъэхэм адиштэу зэрэзэхашагъэхэм, ащ зэфэхьысыжъэу фэхъуэгъэхэм кэзэрэуыгъэхэр апэ атегу-щылагъэх. Мыщ епхыгъэу кыгу-

щылагъэх АР-м хэгъэу Іофш Іофхэмккэ иминистрэ игуадзэу Брантлэ Мурадинрэ УФ-м ошлэ-дэмышлэ Іофхэмккэ и Министрствэ и Гъэлорышланлэу Адыгеим щыіэм ипашъу Хьа-цыккэ Султланрэ. Ахэм кызыр-ауагъэмккэ, мэлъыфэгъум и 11-м кышгэжыагызу жъоны-гъуаклэм и 10-м нэс ведом-ствэхэм ялофышлэхэм гъэлъ-шыгъэ шыккэм тетэу кыулыкыу ахыгъ. Яло зэхэлъэу япшъ-рылхэр зэрэзэдизшлуахыгъэм ишлуагъэккэ мэфэккэ Іофшхьабз-хэр щынэгъончъэу реклокыгъэх, зи хъугъэ-шлагъэ е ошлэ-дэ-мышлэ кыэхъугъэп. Цыфхэр бэу зыщызэрэуыгъэхэр митинг-хэр, зэхэхъэхэр зыщыклогъэхэ чыплэхэр, саугъэтхэр кыагъэ-гунагъэх. Адыгеим кыхьэрэ машинэхэр гъогу-патруль кыу-

лыкым ыуплэккыгъэх. Мэфэккэ хэр зэрифэшъуашъу зэхэщэ-гъэнхэм фэш министрствитлум кыатэфэрэр зэккэ агъэцэклагъ.

Мы мэфэккхэм, Пасхэм яп-хыгъэ Іофшхьабзэхэр щынэгъон-чъэу зэхэщэгъэнхэмккэ Іофы-шхо зышлэгъэ кыулыкыушлэхэм АР-м и Лышхъуэ афэрэзагъ.

Василий Пословскэм мыщ дэжым гумэккыгъо шъхьалэу кыхыгъэщыгъэр жъоныгъуаклэм и 1-м кышыублагъэу и 10-м нэс республикэм игъогухэм кы-техуыгъэ хъугъэ-шлагъэхэм нэбгыри 10 зэрахэклодагъэр ары.

— Мыщ фэдэ тхьамыккэ-гъохэр кымыкхунхэм, тицыф-хэр кыэтыухуымэнхэм сыдигъуи тыналэ тет. Пшъэрыл шъхьалэу зыфэдгъэуцужыын фэе тигъо-гухэм зи атемыккодэныр. Ащккэ хэбзэхуымэккэ кыулыкыу хэм ямызакъоу, зэккэми тилофшлэн джыри нахь дгъэлъэшын фэе, — кыулагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

гъэуцугъэх, джаш фэдэу поли-цием икыулыкыушлэхэм, унэе ухъумаглохэм зэзэгъыныгъэ адашыгъэу мы псэуалъэхэр кыагъэгъунэх.

— Илээс зауэлкэ узэккэлэ-бэжымэ, щынэгъончъэным ылэныккыккэ тивокзалхэм ялофхэм языхт дэигъэ, ау унашъоу тшыгъэхэм, Іэпылэгъу тазерафэхъуэгъэм яшлуагъэккэ ахэр непэ зетегъэпсыхъагъэх. Шыпккэ, джыри шыклагъэхэр щыіэх, арышъ, ахэр дэгъэзы-жыгъэнхэм пстэуми тыналэ тедгъэтын фэе, — кыулагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Мэшлокугъоу вокзалэу «Мыекъуапэ» зыфилорэм икас-сэхэм япчъагъэ зэримыкхурэм илофыгъуи мэхъанэшхо ратыгъ. Гъэмэфэ уахтэм республикэм щыщ цыфыбэ хы Шлуцлэ Іушъом ичылплэ зэфэшхъафхэм заща-гъэпсыфынэу маккэ. Ахэм билет ащэфыным пэе чэзыум бэрэ зэрэхэтхэрэм ыгъэразэхэрэп. Ащ кыхэккыккэ билетхэр зы-щэрэ кассэхэм япчъагъэ хэгъэ-хъогъэн е нэмыккэ хэккыплэ кы-гъотыгъэн фэеу пстэуми зэ-даштагъ.

Терроризмэм пэшуклогъэным ылэныккыккэ Адыгеим игъэцэ-ккэ хабзэ икыулыкыу хэм ашлэн фэехэр атегощэгъэнхэм, джаш фэдэу терроризмэм пэшуклогъэнымккэ чыплэ комис-сиеу Мыекъопэ районым щы-зэхашагъэм Іофэу ышлагъэм изэфэхьысыжъхэм кызэрэ-уыгъэхэр атегушылагъэх. Іо-фыгъоу кыалэтыгъэхэм япхыгъэу унэшъо гъэнэфагъэхэр ашы-гъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тыри-хыгъ.

Инвестициехэм япхыгъэ упчлэхэр шъхьалэу щытыгъэх

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ Тхьаклушынэ Аслъан журналэу «Деловая Россия» зыфилорэм изэхэщаклоу, гупчэу «2025-рэ илээс псэуштхэр» зыфилорэм ипрезидентэу Диана Гуц тыгъуасэ Іукагъ ыкли журналисткэм иупчлэхэм джэуапхэр кыаритыжыгъэх. Мы журналыр Москва кышыдэккы, шъолырыхэм япашэхэм, бизнесым, предпринимательствэм хэшагъэхэм ялофшлэн фэгъэхыгъэ материалхэр бэу кыхеутых.

Диана Гуц анахъэу зыгъэгу-мэккыштыгъэр ыкли иупчлэ шъхьалэхэр зыфэгъэхыгъагъэ-хэр кризисым, санкциехэм ялэхъан республикэм иэко-номикэ изытет, инвестициехэм алыныккыккэ шъолырым ама-лэу Іэккэлъхэр зыфэдэхэр ары.

Тхьаклушынэ Аслъан кызыр-луагъэмккэ, непэрэ уахтэм ехъулэу Адыгеим ибюджет со-мэ миллиард 17 фэдиз мэхъу. Мы аужырэ илээсхэр пштэ-хэмэ, республикэм иэкономикэ инвестициеу кыхалхъагъэр сомэ миллиарди 140-м ехъу.

Шъолырым кыхьэрэ инвес-торхэм гумэккыгъо ямылэу Іоф-рагъэжыным пэе ащ фэлоры-шлэшт площадкэхэр агъэхъа-зырых, инфраструктурэр зэ-тырагъэпсыхъэ, проектэр зыща-гъэцэккэшт чыплэхэм гъэсты-ныпхъэ шхуантлэр, псыр, элек-тричествэр аращалэх. Сыд фэдэрэ лэныккыккэ админи-стративнэ пырыохуу щыіп.

— Тэрккэ анахъ шъхьалэу Іофшлэплэ чыплэккэхэр кызыр-лухыгъэнхэр, бюджетым кы-хьэрэ хэбзэхалхъхэм ахэгъэхъо-гъэныр ары. Ащккэ инвестор-хэм яшлогъэшхо кыэккэ. Шъа-чэ щыккэрэ экономическэ фо-

румым чанэу тыхэлэжъэ, зэ-зэгъыныгъэхэм ташыкклатхэ, ахэр щыіэныгъэм зэрэпхырытщышт-хэм ыуж тит. Мэхъанэшхо зэт-тырэ лэныккыккэ ащыщ зе-клоным хэжыныгъэхэр ышын-хэр, инвестициехэмккэ тишъо-лыр хъопсагъоу щытыныр. Джаш фэдэу сомэ миллиар-дым ехъу зыосэ бизнес-ин-кубатор мы уахтэм тэгъэпсы, нэмыккэ гухэлъхэри тилэх, — кыулагъ АР-м и Лышхъуэ.

Адыгеир чыгулэжъ шъолы-рэу зэрэщытыр кыдалытэ-зэ, мы отраслэм Іэпылэгъу зэрэфэхъуэхэр республикэм ипа-щэ хигъэунафыккыгъ. Илээс зэккэлыккыккэ кыакоцкэ лэжы-гъэ бэгъуагъэ кызырэхъыжы-рэр гъэхъэгъэшхоу ылытагъ.

Промышленностым ылэныккы-ккэ Іофхэм языхт зыпккэ итэу зэрэпыкклатэрэм кыгъэтхыгъ.

— Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ программэхэм, проектхэм зэ-ккэми тахэлэжыным сыдигъуи тыналэ тет, ащккэ федераль-нэ гупчэм тыгурлэ. Хэжыны-гъэхэмккэ, кыгъэлъэгъонэу илэ-хэмккэ Адыгеир кыахэщыныр, щысэ зытырахырэ шъолырыхэм ахэтыныр — джары пшъэрыл шъхьалэу зыфэдгъэуцужыырэр, — кыулагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

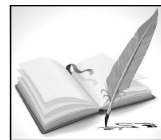
Журналисткэм кытыгъэ нэ-мыккэ упчлэхэми АР-м и Лышхъуэ игъэккытыгъэ джэ-уапхэр кыаритыжыгъэх, илоф-шлэнккэ анахъ мэхъанэшхо зэ-ритырэ лэныккыккэ кыгъэ-нэфагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

2016-р — МЭЩБЭШІЭ ИСХЬАКЪ И ИЛЬЭС

Лыхъужьым ичатэ уцэкурэп

Лъэпкъ тхакъу, илэшэ шъхьалэр адыгабзэр ары

Адыгэ лъэпкъ литературэм икласикэу Мэщбэшлэ Исхьякъ Адыгэ Республикэм, Темыр Кавказым, Урысые Федерацием ялитературэхэм чыплэ ин ащызыубытыгъэ тхакъу, усакъу.

Ащ адыгэм имызакъоу, урысые, дунэе литературэхэм хэ-хьоныгъэу афишыгъэр ины. Са-тыриплл хьурэ усэхэм къаще-гъэжыгъэу адыгэ хьышъэм куоу тыхэзгъэплъэжыгъэ, тыкызыз-гъэшлэжыгъэ тарихъ роман-хэм ащылэкълэжыгъэ, бзэ зэф-шъхьафхэмкэ зэдзэкълэжыгъэ хэу Мэщбашлэм ылэкъуацлэ атетэу тхылы 100-м еху кы-дэкълэ. Къызышхыгъэ лъэ-ныкъомрэ къызышхыгъэ лъэ-кымыр афэшыпкыу афэтхэгъ, творческэ гъэхьагъэу, общест-веннэ-политическэ лощлагъэу илэхэм апае хэгъэгум илитера-турэ премие анахь инхэр, ор-денхэр, медальхэр кыфагъэ-

клэхэмкэ къытфэмыупсэу, игу-пшысэ куухэмкэ къыддэмыгуа-цэу зыкли кыыхэкълэжыгъэ. Мары джырэблагъи Хьашлу-цлэм ихьатыркэ сыдыгъокли ты-гъэпсыр зыдэгуклэгъэ Мые-кыуапэ гум кынэжыгъэ мафэ-щыдгъэкълэуагъ. А мафэм Ис-хьякъ тиупчлэхэм яджэуапхэр къаритыжыгъэ, игукъэкълэжыгъэ-кэ къыддэгъуацэу, ищылэныгъэ-щыц пычыгъохэм тащигъэгъуа-зэу тыклэрысыгъ. Мы тизэлү-клэгъу лъапсэ фэхьыгъэр Мэщ-башлэм ыныбжэ 2016-рэ ильэ-сым жьоныгъуаклэм и 28-м ильэс 85-рэ зэрэхьурэр ары. Ащ илэгъоклэу Дунэе Адыгэ Хасэм 2016-рэ гъэр Мэщбэшлэ

дигъэкълэжыгъэ иусэхэмрэ ипоэ-мэхэмрэ зыдэт тхылыгъэр: «Цыф лъэшхэр», «Сидунай», «ОрэдыкI», «Жьогъобын», «Пщиналь», «Лъэоян», «Лъэ-мыджхэр», «Тыгъэгъаз», «Мэ-фэгум итыгъэ фаб», «Гъэтхэ-огум иорэд», «Жьогъо лъагэм-инэфыпс», «Тыжыын ошх», «Шум ильагъу», «Усэ-гупшы-сэхэр», «Шыу машу», «Тхы-лщи хьурэ зэхэуогъэгъэ тхы-гъэхэр», «Тхылытл хьурэ зэ-хэуогъэгъэ усэхэр», «Уахътэм-ишэрэхъ», «Псынэкълэч», «Са-тырипллхэр», «Усэклэ тхыгъэ-пшысэхэр», «Тымыкълэри. Ро-манхэу: «Агъаерэм ежэжхэр-рэп», «Цыфыр тло къэхьурэп», «Ильэс фыртынэхэр», «Нэф-шъэгъо лъагъохэр», «Бзыкыо-зау», «Цагу хьурай», «Шу ши-псым хадз», «Гощэунай», «Мы-жышъхьал», «Гъэритл», «Хьан-Джэрий», «Рэдэд», «Адыгэхэр», «Къокыплэмрэ Къохьаплэмрэ», «Айшэт», «Джасус», «Чыгу-огу зэнэсым сыда щылэр?», «Рафыгъэхэр», «Хэхэхэр», «Тхылы тлокл хьурэ тхылы зэ-хэуогъэгъэхэр», нэмыкълэри.

Мэщбашлэм адыгэ лъэпкъ-литературэм гъэхьэгъэхьоу хышхыгъэгъэм апае Адыгэ, Къэбэртэе-Бэлыкъар, Къэрэ-щэе-Щэрджэс республикэхэм-ялэпкъ тхэкло цлэ лъаплэр кы-фаусыгъ, СССР-мрэ Урысые-мрэ я Къэралыгъо премиехэм, Шолоховым, Островскэм ацлэ-клэ щыт литературэ премиехэм-ялауреат, Дунэе Адыгэ Хасэм-литературэмкэ ипремие кы-фагъэшъошагъ.

Гъэхьэгъэхьохэу хэгъэгум-литературэм щышхыгъэхэм апае-Урысыем иорденэу «За заслуги перед Отечеством» зы-филоу я II-рэ, я III-рэ, я IV-рэ-степень зилэхэр, орденхэу «Дружбы народов», «Честь и-Слава Абхазии», медальхэу «Адыгеим и Цытхуэзехъ», «За-выдающийся вклад в развитие-Кубани», Адыгеим и Къэралы-

гъо Совет — Хасэм итамыгъэу «Закон. Пшэрыль. Цыфыгъ» зыфилохэр кыратыгъэх. Ис-хьякъ ильэсыбэрэ Адыгэ хэку-Советым, СССР-м и Апшээрэ-Совет ядепутатыгъ, джыдэдэм-УФ-м и Общественнэ палатэ-хэт.

Мэщбашлэм Адыгэ Респуб-ликэм и Гимн хэт гуцылэхэр-ытхыгъэх, урыс тхэклошхэм-ятхыгъэхэм ащыщхэр, Къурла-ныр, гъусэ илэу, адыгабзэклэ-зэридзэкълэжыгъэх, иусабэхэр-комполиторхэм агъэфеди, оред-цлэрыло хьугъэх. Тхаклом-ытхы-гъэхэм ащыщхэр инджылызы-бзэклэ, испаныбзэклэ, нэмы-цыбзэклэ, китаибзэклэ, фран-цузыбзэклэ, арапыбзэклэ, тыр-кубзэклэ, чеххэм, болгархэм,

Краснодар краим и Успенскэ-районрэ яцлыф гъэшлуагъ.

Тым игъогужь абгынэрэп

— ЗэшлэкI, зэчый ямы-шыкIэ цыфым илэн-хэм къежыапIэ фэхьы-гъэр, ахэр къызышхы-гъэхэр, зынэсыгъэ лъэга-плэм фэклорэ гъогум те-хьанэу зэрэхьыгъэр сы-дыгъокли гъэшлэгъон. О-уигъэшлэ гъогу къежыа-плэ фэхьыгъэмкэ, Ис-хьякъ, тизэдэгущылэгъу-къедгъэжыгъэу сыфэягъ.

Мэщбашлэ Исхьякъ Адыгэ Респуб-ликэм, Темыр Кавказым, Урысые Феде-рацием ялитературэхэм чыплэ ин ащы-зыубытыгъэ тхакъу, усакъу.

нэмыкI хэгъэгухэм абзэкIэ зэ-радзэкълэжыгъэх.

Мэщбэшлэ Исхьякъ Адыгэ-Республикэм итхаклохэм я-Союз ильэс пшы пчыгъэ хьу-гъэу итхьамат. Урысыем итха-клохэм я Союз итхьамэтэ-гуадз, СНГ-м хэхьэрэ къэра-лыгъохэм ятхаклохэм я Союз-игъэцэкIэкIо куп ипашэ игуадз, Дунэе Адыгэ Хасэм инахьыж-хэм я Совет итхьамат, шлэ-ныгъэхэмкэ Дунэе Адыгэ Ака-демием, шлэныгъэхэмкэ Аб-хъаз Академием яакадемик. Адыгэ къэралыгъо университе-тымрэ Мыекыопэ къэралыгъо-технологическэ университетым-рэ ядоктор гъэшлуагъ, Къэбэр-тэе-Бэлыкъар университетым-ипрофессор гъэшлогъацлэр кы-фагъэшъошагъ. Мыекыуапэ, Къэбэртэе-Бэлыкъар Республи-кэм и Тэрч къалэ, Адыгеим-и Красногвардейскэ районрэ

— Хэткли кызышхыгъэу ханлэр, чылэр лъаплэ. Джа чыгу-кыуапэр тым игушхуапI, ным-игъэшлуапI, апэрэ шлулэгъум-икъежыапI. Укызышхыгъэу чылэм шъхьащыт тыгъэр-зэ-клэми анахь фаб, иуашьо гум-зырегъэлэты, огум урегъэбы-быхъэ. Апэрэ лъэбэкъур кы-зышхыгъэр уиунэ джэхашьу, етланэ ар дунай джэхашьом-щыхэошчы.

Сэри ащ фэдэу анахь лъа-плэу силэр сыкызышхыгъэу-Шъхьэщэфыж чылэр ары. Мыщ-ссятэ, Амзанэ ыкыо Шумафэ, кызышхыгъэу Мэщбэшлэ-лэ-къом апэрэ чыгу бзыгъэр-щи-жыуагъ, тлъэкъуацлэ лъапсэ-фэ-хьыгъэу мэщыр щылашэ, щило-жыгъ. Мы чыплэр ары сянэ-Бакъ ыпхуу Мылуминати зы-щыц Дэунэжхэр зыщетысэ-хыгъэхэр. Ллэкъуитлэмэ яса-бийхэр мы чылэм кызышхы-гъэхэм, алэа щытеуцагъэх, щы-лакIэм илэшлугъэ-дыджыгъэу-щы-зэхашагъ, ягушлогъо-гукъэо-нэ-пси кызышхыгъэ. Сятэ къэсшлэ-жыгъэрэп. Ыныбжэ ильэс-тло-китлурэ тфырэ мыхьыгъэу, са-быитф тыкыкIэни, дунаим ехы-жыгъ. Сэ ащыгъум ильэсищ-горэ сыныбжыгъ. Джы кызы-нэсыгъэми, сятэ кыгъэшлэгъэм-фэдитлэу хьазыр кызызгъэшлэ-гъэм, сянэ кызызэрэтэушъыи-щыгъэр сщыгъупшэрэп. Сы-зыбзэджэкIэ: «Уятэ ар ыдэ-ныгъэп», дэгъу горэ шлэмэ: «Уятэ кыпшыгушхыкыныгъи», ылоштыгъ. «Уятэ илофшлэкIагъ, игупцэнагъ, ихьалэлыгъ, ицлы-фыгъ, изеклоклэгъ...» ылозэ, сянэ-игукъэкълэжыгъэм сятэ зы-фэдагъэр зэхысагъэшлэгъ, шлу

(ИкIлэх я 3-рэ нэкIуб. ит).

«Исхьякъ Адыгэ Республикэм, Темыр Кавказым, Урысые Федерацием ялитературэхэм чыплэ ин ащызыубытыгъэ тхакъу, усакъу.»

шъошагъэх. А пстэумэ къабэ-гъоклэу, лъытэныгъэ Мэщбэшлэ-Исхьякъ кыфызгъэшлырэр, зы-гъэпаллэрэр, игогу фэзгъэ-нэфырэр ицлыфыгъ, ыгу икъэ-бзагъ, ыпсэ ихьалэлыгъ. Гъа-шлэм икын зыкырымыгъэгъэ-щэу, игъэхьагъэхэм ышхъэ ари-мыгъэгъэуназэу кырыкълэуагъ. Ащлэ цыфмэ, лъэккыим шхъэ-клафэ кызыфаригъэшлыгъ.

Мэщбэшлэ Исхьякъ непэ зы-нэсыгъэ лъэгаплэм укьеплэх-мэ, гъогуонабэкIэ зэхэклэры-зы гъашлэ олъэгъу. Тхаклом-кыплэкIэкIыгъэхэм уащыгъуа-зэмэ, ежыым игукъэкълэжыгъэрэ-ипсэлэу луххэмрэ уядэлугъэмэ, а зигугъу къэсшыгъэу гъашлэм-изэхэлэныкIэ еплыкIэ гъэнэ-фагъэу фыуилэ мэхуу. Сэ сина-сып кыыхыгъ Мэщбэшлэ Ис-хьякъ итхылыгъэхэмкэ зэрэсшлэ-рэм имызакъоу, ышхъэкIи-сшлэнэу, нэлэуасэ сыфэхьунэу. Гъэзетэу «Адыгэ псалъэм»-иредатор шъхьалэу, Къэбэртэе-Адыгэ Хасэм итхьаматэу Хьа-шлуцлэ Мыхьамэтрэ тхэкло цлэ-рылоу Мэщбэшлэ Исхьякърэ-язэныбджэгъуныгъэ бэрэ сы-зыкIэхьопсыгъэу зэлүкIэгъур-къэ-кылаплэ фэхьыгъ. Мыхьамэт ты-ригъусэу Адыгеим тыкълэуагъэу-Исхьякъ тылумыкIэу, итхылы-

Исхьякъ и Ильэсэу унашъо-ышыгъ. А унашъом кызызэрэ-щиолорэмкIэ, тхэклошхом фэ-гъэхьыгъэу АР-м, КъБР-м, КъЩР-м, адыгэхэр зыщыпсэурэ-хэгъэгухэу Иорданием, Тырку-ем, Сирием, Израиль зэлүкIэ-хэр, пчыхъэзэхэхэхэр ащы-зэхэащэщых. Тхаклом итвор-чествэ, гупсэф кызымытырэ-лъэпкъ лфыгъохэм ахэм аща-тегушылэщых.

Тэ Мэщбэшлэ Исхьякъ игъа-шлэ, идунэететыкIэ, игупшысэ-хэм яхыплэгъэу кытылуагъэ-хэр шъуапашъхъэ кытлэхьа-ным ыпэкIэ ащ гъогуу кыкIу-гъэмрэ илофшлагъэхэмрэ клэ-клэу нэлэуасэу шъуафэтшын.

Мэщбэшлэ Исхьякъ 1931-рэ-ильэсым Краснодар краим хэ-хьэрэ Шъхьэщэфыж кыуа-джэм кызышхыгъ.

1951-рэ ильэсым Адыгэ клэ-лэегъэджэ училищыр, 1956-рэ-ильэсым Литературнэ институ-тэу Москва дэтыр, КПСС-м-и ЦК и Апшээрэ партийнэ-еджаплэ журналистикэмкэ ифа-культет гъэхьагъэ хэлъэу кы-уыгъэх. 1949-рэ ильэсым кы-щыублагъэу итхыгъэхэр кы-хаутых.

Джа уахътэм кыщегъэжыа-гъэу тхаклом адыгабзэкIэ кы-

Мамырныгъэм иухъумаглохэр агъэшлуагъэх

Хэгъэгү ззошхом Теклоныгъэр кызыщыдахыгъэр ильэс 71-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэу Урысые Народнэ фронтым ишъольыр къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм лфотхьабзэхэр зехищагъэх.

«Ветераныр уигъусэу чыгыр гъэтысхъ» зыфилорэ лфотхьабзэ Мыекьопэ еджаплэу N 13-м щызэхащагъ. Нэбгырэ

тыхэр ягъусэхэу сирень куашэхэр агъэтысхьагъэх.

— Хэгъэгү ззошхор къыткэхъухэрэ ныбжьыкэхэм наро-

Теклоныгъэр кызырэхъыдахыгъэм мэхъанэшхо яттын фае, сыда плэмэ ащ тцыфхэм зыкыныгъэ къахельхъэ, тыхэгъэгү лыптэныгъэ фэтшыным тыфещэ, — кылыуагъ Урысые Народнэ фронтым ишъольыр къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм «Лъэпкъ зэфэдэныгъэр гъэсэн-ныгъэмрэ культурэмрэ альпапс» зыфилорэ илофышлэ куп ипачэу Алексей Стальноим.

300-м ехъу ащ хэлэжьагъ. Хэгъэгү ззошхом хэлэжьагъэ ветеранхэм Народнэ фронтым иактивистхэр, клэлэеджаклохэр, ны-

дым итарихъэу альпытэ. Урысые обществэм идуховнэ гъэпсын ащ анахъэу елытыгъ. Мы заор тыгу къэдгъэкыжьыным,

«Народнэ фронтым» иактивистхэм «Я помню! Я горжусь!» зыфилорэ лфотхьабзэр джащ фэдэу зэхащагъ. Ащ

кыдыхэлытагъэу клэлэеджаклохэм георгиевскэ кусэхэмрэ шлухъафтын цыкълухэмрэ ежъхэм алэшхытуклэ ашыгъэх ыкли Хэгъэгү ззошхом иветеранхэм апагъохыгъэх.

«Живая память» зыфилорэ лфотхьабзэри Урысые Народнэ фронтым ишъольыр къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм зехищагъ. Хэгъэгү ззошхом иветеранхэр республикэм ис ныбжьыкэхэм алукагъэх, ягукъэкыжьхэмклэ адэгощагъэх. Орэдыло-къэшъокло купэу «Соловейко» зыфилорэм кыгъэхьа-

зырыгъэ къэгъэлъэгъонымклэ лфотхьабзэр лъагъэклотагъ. Зэлуклэгъу фабэр ветеранхэм агу иль зэпытынэу ыкли лыхъужь-ныгъэр зэрэзэрахагъэмклэ, мамырныгъэр кызырэтфыдахыгъэмклэ зэрафэрэхэм ишыхьатэу клэлэцыкълухэм ашыгъэ нэпэплъ цыкълухэр аратыгъэх. Теклоныгъэм и Мафэ «Народнэ фронтым» илыклохэм къэлэ мемориалэу «Памяти павших» зыфилорэм къэгъагъэхэр клэралъхьагъэх.

Зыгъэхъазырыгъэр ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтнай.

Ветеранхэм афэгүшлуагъэх

Къалэу Мыекьуапэ ипрокурорэу Тхъазэплъ Аслъан ыкли къэлэ прокуратурэм илофышлэхэр Хэгъэгү ззошхом Теклоныгъэр кызыщыдахыгъэр ильэс 71-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ лфотхьабзэхэм ахэлэжьагъэх.

Хэгъэгү ззошхом хэклэдэгъэ дзэклонлхэм яшлэжь агъэлъаплэ-зэ, Мыекьуапэ игупчэ мемориалэу «Егъэшлэрэ машлом» къэгъэгъэ блэрхэр клэралъхьагъэх, зы такыкъэ афэшъыгъуагъэх.

Нэужым къулыкъушлэхэм прокуратурэм илофышлэщтыгъэхэу,

Хэгъэгү ззошхом иветеранэу Аксиныя Вержбицкаям, зэокыбым иветеранхэу Екатерина

Стрельниковам ыкли Анна Канадаковам залуагъэклагъ, мэфэ-клымклэ афэгүшлуагъэх.

Лыхъужьым фэгъэхъыгъагъ

Советскэ Союзым и Лыхъужьэу Андырхъое Хъусенэ фэгъэхъыгъэу панкратионымклэ шлэжь зэнэкъокъухэр Мыекьуапэ щыкълуагъэх. Къыблэ шъольырым, Темыр Кавказым, Урысыем икълалэхэм къарыкыгъэхэр алырэгъум щызэлуклагъэх.

Урысыем ишлэжь турнир икы-зэлухын ехыплэгъэ зэхахъэм кыыщыгушылагъэх Адыгэ Республикэм и Парламент идепу-татэу Хъэкълэ Рустам, Адыгеим панкратионымклэ ифедерацие ипачэу Къэлэшъэо Аскар, Чэ-чэным и Лыкълэу, спорт клубэу «Ахмадым» хэтэу Хъамид Хамзатхановыр, Краснодар щыпс-сүрэ судьяу, зэхэщаклохэм ащыщэу Владимир Кашеевыр. Украинэм щызаозэ лыхъужьны-гъэ зезыхъэгъэ Андырхъое Хъу-сенэ егъаши зэрэтщымыгъуш-щэтыр, ныбжьыкэхэм щысэ зэрафэхъурэр эклэми хагъэунэ-фыкылыгъ.

Нэбгыри 150-м нахыбэ ме-дальхэм афэбэнагъ. Аныбжьхэм ялытыгъэу спортсменхэр куп-пищэу гошыгъагъэх. Ильэс 16 — 17-м итхэр, 18 — 19 зы-ныбжьхэр, ильэс 20-м къехъу-

гъэхэр зэнэкъокъугъэх. Адыгэ Республикэм щыщхэу Шэхэлл Бислъан, кг 57-рэ, Уджыхъу Ан-зор, кг 62-рэ, Хъорэлл Ислъам, кг 66-рэ, Цэй Рэмэзан, кг 71-рэ, Юрий Вереницыным, кг 77-рэ, Алик Делонян, кг 92-рэ, дышъэ медальхэр нахыбжьхэм якуп кыыщахыгъэх. Ингушетием кы-кыгъэ Муса Плиевым, кг 84-рэ, мы купым теклоныгъэр кы-щыфагъэшъошагъ.

Ильэс 18 — 19 зыныбжь-хэу Тазэ Бислъан, кг 57-рэ, Алхъо Астемир, кг 71-рэ, 16 — 17 зыныбжьхэм ахэтыгъэ Елъшылыз Инал, кг 63-рэ, апэрэ чыплэхэр къахыгъэх.

Зэнэкъокъум дунаим, Урысы-ем ячемпионхэр, хэгъэгум ихэшы-пыкыгъэ командэхэм ахэтхэр хэлэжьагъэх. Хагъэунэфыкырэ чыплэхэр кыдэзыхыгъэхэм шлу-хъафтынхэр афашыгъэх.

Тыфэгүшло!

Гъобэкъуае щыпсүрэ тынэ лъаплэу Уджыхъу Мариет Ибрахимэ ыпхъум ыныбжь ильэс 65-рэ зэрэхъурэм фэшл тигуапэу тыфэгүшло!

Псауныгъэ пытэрэ щылэклэ дахэрэ уилэу, тын, уибын-унагъо удатхъэу, шлур уигъогъоу, уильфыгъэхэм уагъэ-разэу, уикъорэлъф-пхъорэлъфхэм яхъяр плъэгъоу бэрэ ташъ-хьагъ уитынэу Тхъэм тельэу.

Уильфыгъэхэу Юл, Юр, Санят, Юныс.

Япсауныгъэклэ щынагъо щылэп

Жьоныгуаклэм и 8-м клэтыл уз ялэу зэпахырэ узхэмклэ Адыгэ республикэ симэджэщым Адыгеим щыщ нэбгырэ 22-рэ члэфагъ, ахэм ащыщэу 2-р клэлэцыкълух.

Сымэджэщым иэпидемиологэу Алла Гурскаям кызырелуа-гъэмклэ, непэрэ мафэм ехъуллэу сымаджэхэм эклэми яп-сауныгъэ изытет зэфэд, хылыгъ дэдэу щытхэл, арэу щыт-ми, градус 39-м нэсэу температурэ ял, ашъхъэ мэузы, къэжых, ныбачъэх. Кыхъащт тхъамафэм ыклэхэм анэс ахэм джыри сымэджэщым щялэзэщтых.

Эпидемиологическэ уплъэкълунхэм кызырагъэлъэгъуагъэмклэ, клэтыл узыр кызырелуагъэхэр эклэ жьоныгуаклэм и 5 — 6-м Мыекьуапэ иурамэу Первомайскэм тет унэу 188-м хэт кафеу «Food Story» ыкли урамэу Пионерскэм тет унэу 389 К1-м хэтэу «Chili Grill» зыфилорэу шаплэхэм ащышхагъэх. Нэужым шхэплитлурэ зы унэе предпринимателым иехэу кычлэкылыгъ.

Роспотребнадзорым АР-мклэ и Гъэларышлэплэ кызырелуагъэм-клэ, цыфыбэмэ а зы уахътэм зэпахырэ узыр кызырелуагъэм эпыхыгъэ хъугъэ-шлагъэр апэрэу мыхэм агъэунэфыгъ. Гъэлары-шлэплэм ипачэ игуадзэу Долэ Ларисэ кызырелуагъэмклэ, уплъэкълунэу ашыгъэхэм къагъэлъэгъуагъ нэбгырэ 22-мэ «салъ-монелезыр» ялэу. А зэпахырэ узыр зыхэлъыр шхыныгъо-хэу чэтыр, клэнклэр, щэр арых. Зэрагъэунэфыгъэмклэ, со-усэу «Цезарь» зыфилорэм хэлъыгъэ клэнклэ цынынэр ары узыр кызыыхэкылыгъэр. Шаплэхэр зие предпринимателым соусыр сатыушылэплэ тучанышхоу «Метро» зыфилорэм кыри-щыгъ. Мы уахътэм шхэплитлурэ зэфашыгъ. лфыр хыку-мым лэклагъэхьагъ, уплъэкълунхэр маклох.

КИАРЭ Фатим.

Республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иредакцие щыла-жьэхэрэм гухэкышхо ащыхъугъ Къэбэртэе-Бэлькъарым кыыщыдэкырэ гъэзетэу «Адыгэ псалъэм» пшъэдэкыжь зыхырэ секретарэу илэгъэ Гъурыжъ Мадинэ Азрэталый ыпхъур зэрэщымылэжьыр ыкли зидунай зыхъожьыгъэм игупсэхэм, лф зыдишлагъэхэм афэтхъаусыхэх.

Жьоныгъуаклэм и 15-р — унагъом и Дунэе маф

Унэгъо пытэр къэралыгъом ылъапс!

Цыфым ищылэныгъэ мэхъанэ зилэ хьугъэ-шлагъэу хэхъухьэхэрэр тхыгъэнхэр ЗАГС къулыкьухэм афэгъэзагъ. Сабыир къызыщыхурэм итхын къыщегъэжьагъэу идунай зихъожьырэ нэсэу мыхэр лъэплъэх. Ящыклэгъэ документхэр зэрифэшъуашэу агъэхъазырых. Къэралыгъор гъэпсыгъэным, цыфхэм яфитыныгъэхэр ыкӀи яшӀоигъоныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм ЗАГС-м илофышӀэ пэпчӀ илахьышӀу хэлъ. Унагъом и Дунэе мафэ ипэгъокӀэу Теуцожь районым граждан лӀоххэм языхт тхыгъэнымкӀэ иотдел ипашӀэу ЛӀыхурэе Риммэ зылудгъэклӀагъ. Ным, тым ыкӀи кӀэлэцӀыкӀугъом ямэхъанэ зыкъагъэлэтыгъэным, унагъом ыкӀи къэзэрэцэнхэм яинститут гъэпытэгъэным афэгъэхьыгъэ лӀофшӀэнэу агъэцакӀэхэрэм ар къатедгъэгушылагъ.

— СыдигъокӀи унэгъошӀэным мэхъанэ илэу щыт, — къелуатэ Риммэ. — ХэзгъэунэфыкӀы сшӀоигъу тиньбжыкӀэхэр мы лӀофым акъылыгъэ хэлъэу джы екӀуалӀэхэ зэрэхьугъэр. Ар къэзыушыхъатыхэрэм зэу ащыц къэзэрэцэнхэм аныбж илъэс 25-м шлокыгъэу илъэс 30-м нахь къекӀуалӀэу зэрэщытыр. Джащ

мэ, ар 55-кӀэ нахь макӀ. Мы илъэсым имэзи 4 пштэмэ, псэогъу зэфэхьугъэхэм япчъагъэ 15 нылӀ. 2016-рэ илъэсым апэу зегъатхагъэхэр Очэпщые щыцхэу Кушъу Азмэт Адам ыкӀорэ Голод Инессэ Сергей ылхурэ. ЗАГС-м иотделэу ПэнэжьыкӀуае щылӀэм ипашӀэу ЛӀыхурэе Риммэ къызэрилуагъэмкӀэ,

БлэкӀыгъэ илъэсым Теуцожь районым зышхъэгъусэ зэфэхьугъэхэм япчъагъэ 614-рэ мэхъу. 2014-рэ илъэсым егъэпшагъэмэ, ар 55-кӀэ нахь макӀ.

фэдэу, унагъо зышӀэнэу езыгъажьэхэрэм япчъагъи, блэкӀыгъэ илъэсхэм ялӀытыгъэмэ, нахь макӀэ хьугъэ. Тэ тиотделкӀэ ттхырэ пчъагъэхэм язакъоуи зэфэхьысыж пшынэу щытӀ. Сыда плӀомэ къэзэрэцэнхэрэ нӀбжыкӀабэр нэмыкӀ чӀыплӀэхэм (Мыекъуапэ, Краснодар, Адыгэ-къалэ) кӀохэзэ зыщызегъуарагъатхэ. Арэу щыт нахь мышӀэм, къэзэрэцэнхэм нӀбж илэ хьугъэ.

БлэкӀыгъэ илъэсым Теуцожь районым зышхъэгъусэ зэфэхьугъэхэм япчъагъэ 614-рэ мэхъу. 2014-рэ илъэсым егъэпшагъэ-

ялофшӀэн къэзгъэхьылӀэхэрэм, пчъагъэу атхыхэрэм зэхьокӀыныгъэшхохэр афэзышӀыхэрэм ащыц ЛӀэустэнхъаблэ дэт хъапсыр къызэряпхыгъэм. Мыщ дэсхэм яфӀо-фашӀэхэу къафэгъэзагъэхэр кӀохэзэ афагъэцакӀэ. ГушӀылӀэм пае, мы илъэсым ищылэ мазэ пшӀэдэкӀыж зыхьырэ Мехман Гафаровым къызэрицагъэр торжественнэ шылӀкӀэм тетэу щатхыгъ.

— Отделым илофышӀэхэмкӀэ мыр псынклӀагъоу щытӀ, — елӀ ЛӀыхурэе Риммэ, — хъапсым уклоньшӀ, ящылӀкӀэ-псэукӀэ

плӀэгъуныр кӀын. ТипшӀэрылхэм ахэхъэш, зэрифэшъуашэм тетэу тэгъэцакӀэ. ШьыпкӀэ, бэ ахэтыр угу зэгъунхэуи, шульэгъуныгъэ ин азыфагу илъэу къэзэрэцэнхэрэи.

Унагъор, зэшхъэгъусэхэм гуфэбэныгъэу азыфагу илъыр нахь пытэ хъунхэм афӀшӀ лӀофхъэбзэ зэфэхъафхэр ЗАГС-м илофышӀэхэм районым щызэхашӀ. Унэгъо нӀбжыкӀэхэр зыкӀыныгъом фӀэцгъэнхэм фӀэгъэхьыгъэ зэхэхъэ гъэшлӀгъонхэри рагъэклокӀы.

Хабзэ зэрэхьугъэу, жьоныгъуаклэм и 15-м унагъом и Дунэе мафэ тефэу, зегъурылохэу илъэсыбэ къызэдэгъэшлӀгъэ зэшхъэгъусэхэм адэжэ кӀохэзэ афэгъушӀох. Район ыкӀи къоджэ администрациехэм ялӀыкӀохэри ЗАГС-м илофышӀэхэм ягъусэхэу икӀыгъэ илъэсым къутырэу Петровым щыпсэурэ Сергей ыкӀи Людмила СавицкӀэхэм яунагъо еблэгъагъэх. Илъэс 40-м къыкӀоцӀ гухӀкӀыр язэрэмыгъашӀэу зэшхъэгъусэхэр ящылэныгъэ гъогу къырыкӀуагъэх. Азыфагу илӀ гуфэбэныгъэр къагъэнэн, джы къызнэсыгъэм зыфаехэр нӀплӀэгъукӀэ зэраложьын алӀэкӀы.

Сергей механизаторэу колхозым хэтыгъ, «лофшӀэным и Шытхъуэзехъ» зыфилорэ медалыр, «лофшӀэным иветеран» зыфилорэр ыкӀи нэмыкӀ тын лӀаплӀэхэр къыфагъэшъошагъэх. Людмилэ тутынлӀэж бригадэм учетчикӀэу хэтыгъ. ЛӀэпсэ пытэ, зегъурылож унагъо бгъэпсыным шӀэфэу хэлӀымкӀэ ащ зегъурылож, къариуагъ: «Цыфым илэ мылӀкум уемыплӀэу, шульэгъурэм удэклонэу щыт. НӀбгыритӀум лӀытэныгъэ зегъурылож, узегъурыложыгъэ, уиунагъо зэрэхэбгъэхъо щытм упылӀын фае. О пшӀхъэ-кӀэ уизакъоу щылӀэныгъэм ушымыгушӀулӀэ, къыбгӀотэу узыдэпсэурэр ащ кӀэбгъэгушӀунэу щыт».

Джащ фэдэ унэгъо пытэхэр, зегъурыложхэр щысэтэхыплӀэу нӀбжыкӀэхэм ярӀэх.

Граждан лӀофхэм языхт тхыгъэнымкӀэ Теуцожь районым иотдел джы мыгъэ къутырэу Шевченкэм еблэгъэщтых. Илъэс

илъэс 30 хьугъэу щылӀэныгъэ гъогу зэдъытетых. Ялорэ яшлӀэрэ зэхэлъэу сабыиц зэдаплӀугъ. КӀэлитӀур ятэ илъэуж рыкӀуагъэх, полицием лӀоф шашӀэ, япшъахъэ финансистэу банкым лӀут.

НэмыкӀ унагъохэри къыхагъэщыгъэх, къэгъагъэхэр, шульафтынхэр аратыгъэх.

— ЗӀкӀэ шульафтынэу дгӀошхэрэр, — елӀ Риммэ, — граждан лӀофхэм языхт тхыгъэнымкӀэ АР-м и ГъэлорышлӀаплӀэ къытетых.

ГушӀуагъорэ насыпыгъэрэ унагъом къызыхьэрэр, лӀапсэр зыгъэпытэрэр сабыеу ащ кӀыхъорэр ары. ГушӀыложьым къелӀо: «Сабыим насыпыр къыдӀэкӀо». 2016-рэ илъэсым имэзи 4 Теуцожь районым сабыи 55-рэ

Мы илъэсым имэзи 4 пштэмэ, псэогъу зэфэхьугъэхэм япчъагъэ 15 нылӀ. 2016-рэ илъэсым апэу зегъатхагъэхэр Очэпщые щыцхэу Кушъу Азмэт Адам ыкӀорэ Голод Инессэ Сергей ылхурэ.

57-рэ хьугъэу Семен ыкӀи Валентина Назаровхэр зэдъышӀых. Сабельник зэшхъэгъусэхэу Лидия Трофим ылхурэ Дмитрий Александр ыкӀорэ илъэс 55-рэ хьугъэ щылӀэныгъэ гъогу дахэр къызэрэзэдакӀурэр. Ахэм торжественнэу афэгъушӀоштых, нӀпӀэплӀ шульафтынхэр аратыштых.

Бэдзэогъум и 8-р — унагъом, шульэгъум ыкӀи зэфэхъыпкӀэныгъэм я Урысые мафэ адрэ илъэсхэм афӀдэу гъэрэкӀуи игъэ-кӀотыгъэу хагъэунэфыкӀыгъагъ, илъэс 30-м ыкӀи ащ къехъоу зэдӀпсэугъэ зэшхъэгъусэхэм торжественнэ шылӀкӀэм тетэу щафэгъушӀуагъэх. Медалэу «За любовь и верность» зыфилорэр юбилярхэм аратыгъ. Ахэм ащыщхэм нӀлуасэ шӀуафэтшӀын.

Хъатхъохъу Заурбийрэ Нэфсэтрэ илъэс 35-рэ хьугъэ зызэпсэогъухэр. Хабзэ гъэнэфагъэхэр яунагъо зерилӀымкӀэ, зегъурылоньгъэрэ шульэгъуныгъэрэ азыфагоу зэрэщылӀэхэмкӀэ мыхэр ПэнэжьыкӀуае щызэлъашӀэх. Зэшхъэгъусэхэм лӀфыгъитф зэдаплӀугъ, апшӀэрэ гъэсэныгъэ арагъэотыгъ. ЯкӀлӀэ нахьыкӀэу Байзэт самбэмкӀэ Урысыем ичемпион.

Хъут Аскэртэ Заремэрэ

къыщыхьугъ. Апэ къэхьугъэр Пщыдатэкъо Данэ ИслӀам ылхур ары.

Зэшхъэгъусэхэм сабыи къызэрафэхьугъэр атхы, ар къэзыушыхъатыр тхылӀыр къараты. Мы лӀофхъэбзэшӀур гум кӀинэжьыным фӀшӀ мӀфӀкӀлӀхэм атырагъафӀзэ ЗАГС-м илофышӀэхэм торжественнэу рагъэклокӀы.

Къыхъэгъэщы сшӀоигъу унагъо зышӀэнэу езыгъэжьагъагӀэхэм зегъурымоньыгъэхэр азыфагу къытаджэхэу, хӀкӀыплӀэхэр къамыгъотышӀухэу, психологическӀэ лӀапылӀэу ящылӀагъэу бэрэ къызэрэхӀкӀырэр. А пӀырохъухэм зэрапӀшӀуекӀоштыр, уахътэм зӀкӀэ зыпкӀэ къызэрэригъэуцощыр унэгъо нӀбжыкӀэхэм къафелуатэ цыфхэр социальнэу къэухъумэгъэнхэм фӀэгъэзэгъэ Гупчэу Теуцожь районым итым ипсихологэу Хъаджэбыекъо Фатимэ.

Унагъом зегъурымоньыгъэ илӀынымкӀэ, нӀбжыкӀэхэм пшӀэрылӀэу зыфагъэуцужырым мэхъанэу илӀэр икӀу фӀэдиэу къагурылоньмкӀэ ЗАГС-хэм якъулыкӀушӀлӀэхэм лӀофшӀэнышхӀо агъэцакӀэ. Щысэу къэтхьыгъэхэми ар къагъэшыпкӀэжьы.

ИШЬЫНЭ Сусан.

Сурэтым итыр: **ЛӀыхурэе Римм.**

Президентыр къафэгъушӀошт

Хэзгъэу ззошхом иветеран нӀбгырэ 35-у Урысыем ПенсиехэмкӀэ ифонд ылӀэныкӀокӀэ икӀлэу пенсие зэрэтыхэрэм аныбж илъэс 90-рэ зэрэхьугъэм ыкӀи ащ нахьыбэ зэрагъэшлагъэм фӀшӀ яюбилейкӀэ жьоныгъуаклэм УФ-м и Президентэу Владимир Путиныр къафэгъушӀуагъ.

Къэралыгъом и Лышхъэ ахэм къызэрафэгъушӀорэм лӀапсэ фӀхурэр УФ-м ПенсиехэмкӀэ ифонд ичӀыплӀэ ГъэлорышлӀаплӀэхэу Адыгэ Республикэм щылӀэхэм ялофышӀэхэм Урысые Федерацием и Президент и Администрацие мазэ къэс лӀагъэлэсырэ къэбархэр ары.

Лытэныгъэ зыфэтшӀырэ юбиляр 31-мэ аныбж илъэс 90-рэ, нӀбгыритӀумэ илъэс 95-рэ зэрэхьугъэр мы мазэм хагъэунэфыкӀышты.

ТапӀэки зэрэщытыгъэм фэдэу, бэгъашӀэхэм япчъагъэклӀэ мы мазэм республикэм икӀэлэ шхъалэ пӀытныгъэр

ылыгъ. Юбиляр 14-р Мыекъуапэ щӀэпсэу. ЗимӀфӀэкӀхэм япчъагъэклӀэ (нӀбгыри 7) жьоныгъуаклэм ятӀонэрэ чӀыплӀэ уыбытыгъ Мыекъопэ районым.

Ащ нэмыкӀэу, Урысыем ПенсиехэмкӀэ ифонд и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылӀэм бэгъашӀэхэр, зыныбж илъэси 100 хьугъэхэр ыкӀи ащ нахьыжхэр гъэшлӀогъэнхэм ехьылӀэгъэ хэзгъэхъожь шылӀкӀэ шагъэфедэ. Тигуапэу хэтэгъэунэфыкӀы Адыгеим щыц бзылӀфыгъитӀу лӀэшлӀэгъу нӀбж ялэ зэрэхъугъэр жьоныгъуаклэм зэрагъэмӀфӀкӀыштыр. А бзылӀфыгъэ шлагъохэу Кошхъэблэ ыкӀи Красногвардейскэ рай-

онхэм ащыпсэухэрэм, шӀэны зэрэхъугъэм тетэу, ПенсиехэмкӀэ фондым ичӀы-

плӀэ ГъэлорышлӀаплӀэхэм япашӀэхэр афэгъушӀоштых.

Медицинэм илофышӀэхэм алуکلӀэгъагъ

ПенсиехэмкӀэ фондым иотделэу Адыгэкъалэ щылӀэм иведушӀэ специалист-экспертэу ХъокӀо Асыет мӀэлылӀфӀгъум и 29-м къэлэ сымӀэджӀэхэу Батмэным ыцӀэ зыхьырэм илофышӀэхэм зӀлуکلӀэгъу адырилагъ. ЗӀлуکلӀэгъум хэлӀэжьагъэхэм ащ къафилотагъ медицинэ лӀофышӀлӀ нахь пасэу страховоной пенсие зэрэфагъэуцурэ шылӀкӀэр (стажым икӀэлъытэн нӀшанэу илӀэхэр, лӀофшӀэным имызакъоу, зэреджӀэгъэхэ плӀӀэри стажым зэрэхалъытэрэ шылӀкӀэр, къэралыгъо социальнэу страхованием тегъӀпсыкӀыгъэу къызысымӀэджӀэхэр плӀӀэм пособие зэраратырэ, илъэс къэс отпускым зэрагъагӀохэрэ шылӀкӀэхэр). Ащ нэмыкӀэу, 2016-рэ илъэсым стра-

ховой пенсиехэм индексацие зэрашӀыгъэхэм нӀшанэу илагъэхэр, пенсием цыфыр кӀоньым фӀшӀ нахь пасэу тхылӀхэр гъэхъазырыгъэнхэ зэрэфаер, нэмыкӀхэр къафилотагъэх.

ЗӀлуکلӀэгъум икӀлӀухым ПенсиехэмкӀэ фондым илӀыкӀо медицинэ лӀофышӀлӀэхэм упчӀлэу къатыгъэхэм джэуапхэр аритыжьыгъэх, электроннэу сервисэу «Цыфым иунэе кабинет» зыфилӀоу ПенсиехэмкӀэ фондым исайт илӀэм ифӀо-фашӀлӀэхэр зэрэбгъэфедӀштхэ шылӀкӀэм щигъэгъозагъэх.

ПенсиехэмкӀэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылӀэм ипресс-къулыкӀу.

ЗЫ УНАГЪО КЪЫРЫКЪУАГЪЭР

Уахътэм имыжъошъхъал ыхъаджыгъэхэр

Лэшэгъоу икыгъэм хэгъэгур пчъагъэрэ клодып-ифагъ. Лэшэгъу эблэкыгъор хуэгъэ-шлэгъэшхо-хэмкӀ кыыргъэжъагъ: апэрэ дунэе заор, революционер, граждан заор, коллективизациер, репрессиихэр... ЗэкӀэми ялэташъхъэ ылулӀжыгъ Хэгъэгур зоошхоу нӀбгырэ миллион пчъагъэ зыхэкӀодагъэм.

А эпстэури адыгъ лӀапкыым кыынэсыгъ, зерадзагъ. Хуэгъэ-шлагъэ пӀпчъ лӀапкъ цыкӀлӀм шыщыбӀэ хӀэкӀодагъ, уахътэм имыжъошъхъал цыфыбӀэ ыхъаджыгъ, дӀэкӀодагъ.

ЛэшэпсынӀэ шыпсӀэурӀэ ДыбӀэгъо АслъанмырзӀэ кыуи 8 зӀри-лӀм пае кыоджӀэдӀсхэр ехъуа-псӀэщыгъэх. А лӀэхъаным кыо зилӀхэм чыгъу лӀаххэр кыараты-щыгъэх, пхур лӀахынчъагъ. Ежъ АслъанмырзӀэ лӀэжъӀкӀошхуагъ, акъыл хӀэлъу сьдрӀэ лӀофи екӀуа-лӀэщыгъ, унӀэ дӀэгъу, былымхэр, шыкузӀкӀӀтхэр илагъэх. КӀалӀхэм зыкӀалӀэтымӀ, унагъом ищыӀакӀӀэ нахъ дӀэгъу зӀрӀэхуштым игугъа-пӀэ бысымым джыри нахъ кӀуа-чӀӀэ кыыритыщыгъ. Ау Тхъэм лӀофыр нӀмыкӀлӀу кыызӀригъэфагъ. Я 9-рӀэ шъаор кӀэхъу пӀэтызӀэ, бзылӀфыгъэр хушъӀаным икӀо-дагъ. БӀэ темышлӀу сабыйри янӀэ кӀӀлӀыкӀожыгъ. КӀӀлӀэ быныр ибӀу кӀэнагъ. Ащ ыуж бӀэ кыы-мыгъӀӀлӀжъу ежъ АслъанмырзӀи дунаим ехыжыгъ...

НахъыжытӀур — ХъамидӀ-рӀэ МӀсхӀудӀэ — ныбжыкӀа-гъэхэм, унагъохэр ялагъӀэхти, ахэм нахъыкӀӀхэр зӀфагошчы-гъэх. Сабыйхэм зыкӀалӀэтыгъу революционер кӀэхъу, Совет хабзӀэри ЛэшэпсынӀэ кыынэсыгъ. Совет хабзӀэм сабыйхэм яегъӀ-дӀжӀэн мӀхъанӀшхо ритыщыгъ, ибӀэхэм ыналӀ атетыгъ. Ащ фӀ-

дӀу кыуаджӀэм дӀс ныбжыкӀӀ-хэм ащышхэр кыыхахынхӀшъ, рагъӀдӀжӀэнху унашъо ялӀу хаб-зӀэм ицӀыфхэр ащ кыыздахъ-хэм, зӀупчӀыжыгъэхэм ДыбӀэгъо унагъом дӀжъ кӀонху ара-луагъ. Ащ тетӀу хабзӀэм ригъӀдӀжагъэхэр унагъом кыкӀы-гъэх, ау зӀкӀӀэми ягъашӀӀэ кӀыхъ хуэгъӀ, илӀӀӀс фыртӀнӀхэм ахӀ-кӀодагъэх.

Ащ фӀдӀу МуссӀэ Москва агъакӀуи лӀапкъ кадрӀхэм якъӀ-гъэхъазырын кыдильгӀтӀрӀэ пла-нымкӀӀэ КъокӀыпӀӀэм илӀӀжакӀо-хэм я Университет шеджагъ. ДӀэгъоу кызеу х нӀуж адыгъ кӀӀлӀӀгъӀдӀжӀэ техникумӀу Крас-нодар дӀэтым шыригъӀдӀжӀэнху кыыгъӀӀӀжыгъ. Ащ ыуж ВКП (б)-м и Темыр-Кавказ крайком (а лӀӀхъаным Ростов-на-Дону дӀэтыгъ) лӀоф шылагъ. ЕтӀанӀ ВКП (б)-м и Черкес хӀку коми-тет пропагандӀмӀр агитацие мӀр-кӀӀэ иотдел ипащӀу лӀоф ышӀӀӀӀ, 1937-рӀэ илӀӀӀсым Совет хабзӀэм пӀшӀуеклӀорӀ лӀофтхъабзӀхэр зӀри-хӀхӀу алуи аубытыгъ. КъокӀы-пӀӀэм илӀӀжакӀошхэм я Универ-ситет щезыгъаджӀхэрӀм ыкӀи ар кӀӀзыуыгъэхэм я 58-рӀэ ста-тъяр апальхъагъ. Совет хабзӀэм пӀшӀуеклӀорӀ террористическӀэ организацие м хӀтху алытагъ. 1937-рӀэ илӀӀӀсым итыгъӀӀгъӀӀ зӀкӀӀӀри Ставрополь щаукӀыгъ. ДыбӀэгъо Асхъади Москва

шеджӀэнху инасып кыыхыгъ. НКВД-м и АпшӀӀӀрӀэ еджапӀӀэ чӀахъшъ, дӀэгъоу кыеухы. Ащ ыуж АдыгеимкӀӀэ НКВД-м и ГӀӀ-лорышӀӀӀлӀу Краснодар шӀӀӀм пӀӀӀ фашы. Ау уахътӀр кыыз-рыкӀоу шытыгъӀп, цыфхэр бзӀгу зӀрӀэхыщыгъэх, зым зыр фатхӀти, дащыщыгъ. Лажъ зимы-лӀхэр лагерхэм ададзӀщыгъэх, укӀ атыралъхъӀщыгъ. ЕтӀанӀ Асхъад ышӀу МуссӀэ палъхъ-гъӀэ статьямы, ар зӀраукӀыгъеми иягъӀэ кыекӀыщыгъ. ЗӀпымыоу УГБ-м ипащӀэ кыеджӀӀщыгъ, тхъ-пӀэ кыабзӀу зыпари зытемытх-гъэм кӀигъӀтхӀнӀу кыыриты-щыгъ. Ащ кыкӀын ылӀӀӀкӀы-щтыр Асхъад дӀэгъоу ышӀӀӀщы-гъӀти, кӀатхӀщыгъӀп. СьдӀу шытми, амыгъӀӀысыгъеми, илӀоф-шӀӀӀн ар кӀӀу х фӀхъу. ХӀкум игупчӀэ МыекӀуапӀэ кызахы-жыым, Госстрахым илӀӀхъӀӀ-тетӀу ар кыӀӀӀкӀожыгъ.

ХэгъӀу зоошхор кызежъӀм ипсауныгъӀэ изытет елӀытыгъӀу дӀэ кыулыкӀуми, партизан отряд-ми аштагъӀп. МыекӀуапӀэ дӀӀкӀы-жыи ЛэшэпсынӀэ Асхъад кӀожы-гъӀэ. ХӀбзӀэ лӀанӀӀӀхэр зилӀӀгъӀхэр нӀмыцхэм аубытыху, ау кӀыху хабзӀти, чылӀм кӀожыгъӀэ. Ау хъадӀгъур ыуж итӀу кӀуагъӀэ. НӀмыцхэр чылӀм кыызӀрӀдахъ-ху, кыуаджӀэм шыщхэм бзӀгу ахыгъ, ИгнатӀевскӀэ колхозым итхъаматӀр РСФСР-м и АпшӀӀ-рӀэ Совет идепутатӀу БӀгъӀр-тымӀр игъусӀху ЛабинскӀэ ащӀ-хи, 1943-рӀэ илӀӀӀсым ищӀӀлӀэ мазӀэ гестапӀэм щаукӀыгъ.

ЗӀшхэм ащыщӀу ХъамидӀэ медрысӀр кыуухи, ефӀндӀу чылӀм дӀэсыгъ. Ау Совет хабзӀэм дин лӀофым пылхэм цыхъӀэ афи-

шыщыгъӀп. Ащ тетӀу мылӀкоу илӀр ХъамидӀэ хабзӀэм зылӀхым, КъӀӀӀртӀе чыжъӀм кӀожыгъӀэ, зӀгорӀм янӀжъ-ятӀжъхэм кы-бгынӀгъӀгъӀэ лӀӀкӀо унӀжъым ыгъӀӀӀжыгъ. Ащ шыпсӀӀу зӀор кӀежъагъ. НӀмыцхэм Темыр Кавказыр заштӀм, хабзӀм ХъамидӀэ ыгу кӀӀкӀыжыгъ. Дин-лӀжыым кӀӀлӀэ подпольщикхӀмӀ партизанхӀмӀ азыфагу итынӀу пӀшӀӀрылӀ кыфашыгъӀти, еуцӀо-лагъ. Ау бӀэ темышлӀу бзӀгу ахы, нӀмыцхэм аубытынӀу кы-лыкӀуагъӀх. Замыгъотым, икӀӀ-лӀэ лӀтахъоу ДжумалдинӀэ аубы-тыгъ. ЯтӀэ зыкӀытымӀ, кӀалӀэр кыӀтӀупщыжынӀу кыаруагъ. Ащ тетӀуи хуэгъӀ, ХъамидӀэ икӀалӀэ кыаригъӀтӀупщыжы, ежъ аубы-тыгъ, нӀбгырӀэ 300 фӀдиз хууху цыфхэр зӀгорӀм складыщыгъӀэ чыунӀшхом чӀатакӀохи, пчъи, шъхъаныгупчъи хӀулӀлӀхи зӀгуа-гъӀуыгъэх...

Унагъом шыщӀу кӀӀнагъӀхэм ЛэшэпсынӀэ кыӀгъӀӀӀжыи, Хъами-дӀэ ятӀу АслъанмырзӀэ иунӀэ шы-псӀӀу хуагъӀӀжыгъ.

Мы кӀӀбарыр кыитфӀзылӀотӀ-гъӀэ ДыбӀэгъо КимӀэ республикӀэм цызӀлӀашӀӀрӀэ цыф. Ащ ятӀу МӀсхӀудӀэ АслъанмырзӀэ ыкӀомӀ ащыщ. ЛэшэпсынӀэ Совет хаб-зӀр зыцагъӀуцум, ар кыоджӀэ Советым пӀӀӀ фашыгъагъ, Кош-хъӀблӀэ кыоджӀэ Советми итхъа-мӀтагъ. Заор кӀежъӀнӀкӀӀ бӀэ имыӀӀжъу ЛэшэпсынӀэ ащ кыы-гъӀӀӀжыгъ ыкӀи 1941-рӀэ илӀӀ-сым апӀрӀхӀм ащыщӀу заор кӀуагъӀэ. КимӀэ кыызӀрилӀотӀжыи-рӀэмкӀӀэ, Темыр-Кавказ мӀшлӀоку гъогум ятӀэ зырыс эшелоныр Краснодар лӀӀныкӀом кӀорӀм пӀшӀагъ. Вагонхэм ащыщ гор-рӀм МӀсхӀудӀэ ышӀу Алыи исӀу кычӀӀӀкӀыгъ. ЗӀшхэр зӀлука-гъӀх, ар аужырӀэ зӀлулӀгъу. АпӀрӀэ заор зӀшитӀури хӀӀодагъ. ЗӀрӀӀодыгъӀхӀ шӀыкӀӀр зӀтыра-

лӀотыкӀы. Зыхэм кыызӀралӀорӀмкӀӀэ, эшелоныр Кировград дӀжъ шы-зӀхакъутагъ. НӀмыкӀхэм — за-ом ращӀжъагъӀхэм дӀэ шъуа-шӀри кыаратыгъо имыфӀӀӀӀӀ, мӀшлӀокум кыызӀрикӀху зӀуаплӀм луадагъӀх «лӀашӀр шӀор-шӀорӀу заор кыышӀжъугъотыщт» алуи. ФӀдз шыщӀу заор кыкӀыжыгъӀэ лӀым кыызӀрилӀотӀжыищыгъӀмкӀӀэ, атакӀм кӀохӀӀӀ, дӀӀӀӀӀӀӀ укӀы-гъӀу дӀжӀӀӀ фыжъ зыщыгъыр ылӀӀ-гъу. Ар ыгъӀӀӀӀӀуагъ, сьда пӀомӀэ тьдӀӀӀи шӀоир, пӀыр зы-щыхъоим дӀӀӀӀӀӀ укӀыгъӀм дӀжӀӀӀ фыжъ шыгыгъ. УкӀыгъӀу шылӀыр кыызызӀпӀрегъӀӀӀм, Дыбагъо-хэм я МӀсхӀудӀу кычӀӀӀкӀыгъ.

А зӀо дӀӀӀм Алыи шыфӀхыгъ. ЗӀшхэм ащыщӀу заор кыых-кыжыгъӀр нӀбгыритӀу — Ума-рӀрӀэ АйсӀмӀрӀэ. АпӀрӀр колхо-зым итхъаматӀу, етӀанӀэ сатыу-шӀу лӀжъагъӀэ, АйсӀм гъӀӀӀӀ-гъӀмкӀӀэ район отдӀлым лӀоф шы-шӀагъ.

Ахэм ашӀу Юсыф зӀрӀсыма-джӀм кыыхӀкӀӀу фронтым аща-гъӀп. Цыф чӀӀылӀу, губзыгъӀу ар шытыгъ, арапыбзӀкӀӀэ Къур-ланым еджӀщыгъ.

ЫлӀшӀӀкӀӀэ зигугъу кӀӀсшыгъӀэ ХъамидӀэ ыкӀоу Ибрахыми заор щуухъагъӀп. УлӀгъӀ хылыӀэ зӀуа-плӀм кыышӀтырацагъӀу, чыӀлӀм ыӀӀпкӀ-лӀӀӀпкӀхэр ыстыгъӀху, ыӀӀ джабгъуи ылӀӀхъуамбӀхӀ-ри пымытыжъху кӀӀкӀожыгъ.

СьдӀу шытми, ДыбӀэгъо уна-гъом заор чӀӀӀӀӀӀшхо ригъӀ-шыгъ, тхъамыкӀӀгъошхо кыфи-хыгъ. Заор кӀӀмыжӀӀӀӀ лӀжӀэ ямыӀӀу хабзӀм ыгъӀпщы-нагъӀхӀри кыӀӀӀкӀыгъ.

ДыбӀэгъо КимӀэ ыныбжыкӀӀэ заор пӀӀӀӀу шытыгъӀп, ау иуна-гъо кыырыкӀуагъӀр ешӀӀ. ЯтӀэ, ятӀшхэм яшӀӀжӀэ егъӀӀӀӀӀ. Ащ ишхъат ахӀр кыызыщӀаукӀы-гъӀхэр зӀрӀӀзӀригъӀшӀагъӀр, ахэм якъашъхъӀ кытырихыгъӀ чыгур ЛэшэпсынӀэ кӀӀхӀӀӀм кыызӀри-щагъӀр, зӀкӀӀэми апае зы саугъӀт зӀригъӀуцугъӀр.

СИХЪУ Гошнагъу.

ТызфӀсакъыжъмӀ, тыпӀшӀуекӀошт

Жьоныгъуаклэм и 15-р — СПИД-м илӀы-кӀыгъӀхэр агу кыызшагъӀкӀыжырӀэ Маф. ИльӀс кӀӀс ар жьоныгъуаклэм иящӀнӀрӀэ тхъаумафӀ хӀагъӀунӀфыкӀы. 2016-рӀэ илӀӀ-сым зытефӀрӀр жьоныгъуаклэм и 15-р ары.

Мы мафӀм, 1983-рӀэ илӀӀӀсым апӀрӀу кӀалӀу Сан-Францис-ко (США-м) кӀӀӀӀӀӀ шыфӀху-гъагъӀх СПИД-м итхъамыкӀагъо зӀхӀзышӀагъӀху, ащ епхыгъӀэ гумӀкӀыгъохэр кызылӀыӀӀӀс-гъӀхӀр. А шӀӀжъ мафӀм изӀ-хӀӀӀӀӀхэм мурадӀу ялагъӀр СПИД-м илӀыкӀыгъӀхэр агу кы-гъӀӀкӀыжынхэр, а узыр зилӀхэм, ахэм ягупсӀхэм лӀӀыӀӀгъу афӀ-хуэгъӀнӀр, мы зӀпахырӀэ узым епхыгъӀэ гумӀкӀыгъоу кыӀуцухӀ-рӀм обществӀм, правительствӀм аналӀэ тыргъӀдӀзӀгъӀнӀр ары.

2016-рӀэ илӀӀӀсым ижъоны-гъӀӀкӀэ мазӀэ социальнӀ-культу-рнӀэ гуӀӀӀкӀхэм я Фонд, УФ-м псауныгъӀр кыӀухуэмгъӀнӀмкӀӀэ и МинистерствӀэ, УФ-м гъӀӀсӀ-ныгъӀмӀрӀ шӀӀныгъӀмӀрӀкӀӀэ и Ми-нистерствӀэ ыкӀи кыулыкӀу зӀ-фӀрӀшъафӀху мыр гумӀкӀыгъоу зӀрӀӀӀӀӀӀ кыызыгурыӀохӀрӀм СПИД-м илӀыкӀыгъӀхэр агу кыыз-шагъӀкӀыжырӀэ МафӀм ехӀулӀу ВИЧ-инфекцие мӀшӀуекӀогъӀ-

ным фӀлорышӀӀрӀэ Урысые ак-цие зӀхӀӀӀ.

лӀофтхъабзӀм ипшӀӀӀрылӀыр СПИД-м кыызыдихын ылӀӀ-кышт гумӀкӀыгъохэм цыфхэр ащагъӀгъӀӀӀӀхэр, ащ зызӀриу-шъомбгӀурӀэ шӀыкӀӀр алыӀӀӀӀ-сыныр арых. ЯпсауныгъӀэ изы-тет, апкышӀӀол нахъ лӀыпӀӀӀн-хэм фащӀх, фагъасӀх.

лӀофтхъабзӀм кыдыхӀӀыта-гъӀу Адыгъ РеспубликӀэм жьоны-гъуаклэм и 11-м кыыщӀгъӀжъа-гъӀу и 20-м нӀс ВИЧ-м фӀгъӀ-хыгъӀэ тӀстхэр шӀашыщытх. Ахэм япшӀӀрылӀыр ВИЧ ста-тусӀу ялӀр зышӀӀрӀэ цыфхэм япчъагъӀ хӀагъӀхӀоныр, узыр кӀа-сӀу кыызагъӀӀхӀхӀр нахъ ма-кӀӀэ шлыгъӀнхэр, мыщ шлуагъӀу пылӀыр цыфхэм кыагурагъӀо-ныр арых.

ПсауныгъӀр кыӀухуэмгъӀ-нымкӀӀэ ДунӀе организацие м (ВОЗ-м) кыызӀритырӀмкӀӀэ, мы лӀӀхъаным ВИЧ-инфекцие илӀу нӀбгырӀэ миллион 37-м еху мӀ-

псӀу, мафӀэ кӀӀс а пчъагъӀм нӀбгырӀэ мин 14 — 15 хӀхъо. АужырӀэ илӀӀс 25-м кыкӀлоцӀ СПИД-м миллион 39-рӀэ фӀдиз илӀыкӀыгъ.

Урысыер пштӀмӀ, 2015-рӀэ илӀӀсым иаужырӀэ мазӀэ ехӀулӀу ВИЧ-инфекцие зилӀу агъӀунӀфы-гъӀр нӀбгырӀэ мин 986-рӀэ, ахэм ащыщӀу нӀбгырӀэ мин 87-р 2015-рӀэ илӀӀсӀр ары затхыгъӀхэр. 2014-рӀэ илӀӀсым егъӀпагъӀмӀ, мы пчъагъӀр процент 12-кӀӀэ нахыб. ВИЧ кыызӀузыгъӀху 184148-рӀэ дунаим ехыжыгъ. ЫпӀӀкӀӀэ зӀрӀӀӀыгъӀм фӀдӀу, СПИД-р зилӀу агъӀунӀфыгъӀхэм янахыбӀр хуулыфыгъ. 2002-рӀэ илӀӀсым кыышыублагъӀу мы узыр кыызыагъӀӀхӀр бзылӀфы-гъӀхэм япчъагъӀ хӀхъо. Сьма-джӀхэм япроцент 58-м узыр наркотикхӀр зӀрӀӀӀӀӀхӀхӀр мӀстӀэ шӀойхӀмкӀӀэ зӀпахыжыгъ.

ЗӀрӀэ Урысыеу илӀ гумӀкӀы-гъом Адыгеири шыухуемагъӀ хуэгъӀп. ПчъагъӀхэм кыызӀра-лӀрӀмкӀӀэ, 2016-рӀэ илӀӀсым ижъо-ныгъӀӀкӀӀэ мазӀэ и 1-м ехӀулӀу Адыгеим шыпсӀӀрӀмӀ ащыщӀу нӀбгырӀэ 751-мӀ ВИЧ-инфекцие ялӀу агъӀунӀфыгъ, 93-мӀ узыр кыызыагъӀӀхӀхӀр 2015-рӀэ илӀӀ-

сыр ары. АужырӀэ мӀзипӀлым нӀбгырӀэ 27-рӀэ джыри диспан-сер учетым хӀагъӀуцагъ. Ана-хыбӀу ахӀр зыцагъӀунӀфыхӀ-рӀр МыекӀопӀэ, ТӀхъутӀмыкӀо-е районхэр, кӀалӀу МыекӀуапӀэ. ВИЧ-р зилӀэ бзылӀфыгъӀхэм са-бый 93-рӀэ кыафӀхуэгъ, ахэм ащыщӀу нӀбгыри 6-м мы узыр кыахагъӀӀхыгъ.

ВИЧ-инфекциер зилӀху уче-тым хӀагъӀуцоху, алыпӀлӀху Адыгеим зыщырагъӀжъагъӀм кыышыублагъӀу нӀбгыри 166-рӀэ дунаим ехыжыгъ, ахэм ащыщӀу нӀбгырӀэ 20-р 2015-рӀэ илӀӀсым лӀагъӀ. Мы илӀӀсым пыкӀыгъӀэ мӀзипӀлым кыкӀлоцӀ нӀбгыри 4-мӀ ядунай ахъожыгъ.

«Развитие здравоохранения РФ» зыфилӀорӀэ кыралыгъо про-граммӀм хӀхӀӀрӀэ лӀофтхъабзӀхэм ягъӀӀӀӀӀӀ кыдыхӀӀытагъӀу, мы узыр зилӀу республикӀэм шыпсӀӀрӀэ нӀбгыри 148-мӀ ан-титретовируснӀэ терапия афа-шыгъ. 2015-рӀэ илӀӀсым ВИЧ-инфекцие ялӀмӀэ зӀрагъӀшӀӀнӀу медицинӀэ упӀлӀкӀун нӀбгырӀэ 61613-мӀ, мы илӀӀсым пыкӀыгъӀэ мӀзипӀлым кыкӀлоцӀ нӀбгырӀэ 20197-мӀ акулӀгъ.

НӀпӀ, СПИД-м илӀыкӀыгъӀхэр

агу кыызыагъӀӀкӀыжырӀэ ма-фӀм, пстӀуми аналӀэ тыргъӀдӀзӀ тшӀоигъу ВИЧ-р наркоманхэм яузӀу зӀралыгъӀщыгъӀр зӀрӀте-кӀыгъӀр. СоциальнӀэ купӀу цы-фур зыахӀӀӀрӀми, зыщыпсӀ-урӀми, зыщыщ лӀӀӀкымыи, ныбжымыи ар ялытыгъӀп. Цы-фым ащ зыщыухуэмӀным фӀшӀ зыфӀсакыжыын, гупшысӀн, нар-котикхэр лӀкӀыб ышӀынхӀэ фае. ХӀти ар кыынӀсын ылӀӀкышт ищыӀӀкӀӀ-псӀуӀкӀӀэ зӀрифӀшъуа-шӀм фӀдӀу лӀымыпӀлӀмӀ. Мы узым джащ фӀдӀу зыщыууху-мӀн лӀӀӀкышт сьмаджӀм ылӀэ нӀмыкӀ биологическӀэ пкы-гъохэр кыпхӀмӀхъӀхӀмӀ.

ЖьоныгъӀӀкӀэ мазӀр екыфӀэ СПИД-м ыкӀи зӀпахырӀэ узхэм апӀуцужыгъӀнӀмкӀӀэ Адыгъ рес-публикӀэ ГупчӀм «ЗыупӀлӀӀкӀужы! ВИЧ уйлӀмӀэ зӀгъашӀӀ!» зыфилӀорӀэ лӀофтхъабзӀр шыкӀлошт. лӀошӀӀгъу мафӀхэм сыхъатыр 1-м кыы-щӀгъӀжъагъӀу 2-м нӀс ыпӀкӀӀэ хъмылӀу кӀалӀу МыекӀуапӀэ, урамӀу КраснооктябрьскӀэр, 43-м зыщыуупӀлӀкӀун лӀӀӀкышт. Сыхъатыр 8-м кыышыублагъӀу 3.00-м нӀс «линии пӀыырым» шъукуытеомӀ, шъузыгъӀгумӀ-кӀырӀэ упчӀӀхэм яджӀуапхэр жъугъотыщытх.

Л. В. МАРТЫНОВА.

СПИД-м ыкӀи зӀпахырӀэ уз-хэм апӀуцужыгъӀнӀмкӀӀэ ГупчӀм иврач шъхъал.

Сурэтым итхэр: **Налбий**
ибын-унагьорэ янэрэ.

Тигъэзет кызырэхиты-
гъагъэу, Адыгэ Республи-
кэм культурэмкIэ и Мини-
стерствэ шьолъыр зэнэ-
кьокъу зэхичи, лъэпкъ
драматургием произведе-
ние анахь дэгъур кыха-
хыгъ. Зэфэхьысыжьхэр
жюрим зешыхэм, кIэлэ-
цыкIухэмрэ ныбжьы-
кIэхэмрэ афэгъэхьыгъэ
пьесэу «Сыфаеп
къэсцэнэу! Сы-фае-еп!!!»
зыфиорэм апэрэ чыплэр
фагъэшъошагъ.

Искусствэр —

КъыпфэгъушIорэм уегъэгупшысэ

Къэралыгъо филармонием шы-
клогъэ зэхыхэм жюрим итхъа-
матэу, филологии шIэныгъэхэмкIэ
докторэу Мамый Руслъан, Адыгэ
Республикэм культурэмкIэ и Ми-
нистерствэ иотдел ипашэу Шэ-
уджэн Бэлэ, театроведэу Шъхьап-
лъэкъо Къэсэй, филармонием
идиректор шъхьалэу Лышэ Ру-
стем, Лъэпкъ театрэу Цэй Иб-
рахымэ ыцIэ зыхьырым ижу-
дожественнэ пашэу Шъхьэлэхъо
Светланэ, Урысыем итеатрэхэм
ялофшIэхэм я Союз икътатэу
Адыгеим шыIэм ипашэу
Зыхьэ Заурбий, нэмыкIэхэри
пьесэ анахь дэгъур зыхыгъэ
драматургэу, Урысыем иаслу-
женнэ артистэу, Адыгеим ина-
роднэ артистэу Пэрэныкьо Чати-
бэ фэгъушIагъэх. Жюрим итхъа-
матэу Р. Мамый зэнэкьокъум
хэлэжьагъэмэ ялофшIагъэ осэ
ин фишIыгъ, Ч. Пэрэныкьом
шIухъафтынэу сомэ мини 100-р
ратыжьыгъ.

Шъхьэхыгъэ зэдэгущыIэгъухэр

— Чатиб, тигъэзетеджэмэ
ацIэкIэ тэри тыпфэгущIо.
— Тхъауегъэпсэу.
— Лъэпкъ драматургием
хэхьоныгъэ ышIынымкIэ
зэнэкьокъоу зэхашагъэм
мэхъанэу ептырэм
кыитегушIыIэба.
— Шэпхъэ хэхыгъэ илэу зэнэ-

кьокъур кIагъэ. Тафэраз зэхэца-
кIохэм, гупшысэ гъэшIэгъонхэр
тагъэшIыгъэх.

— Пьесэ макIэп жюрим кыырахылагъэр.

— КIэлэцыкIухэм афэгъэхьы-
гъэ пшысэхэр, ныбжьыкIэмэ яхы-
лэгъэ драмэхэр зыхыгъэхэм
ащыщых Мэхъош Руслъан, Хъа-
къуй Аслъан, Дэрбэ Тимур, Нэ-
гъой Зурет, Хьурмэ Хьусен, нэ-
мыкIэхэри. Нэбгырэ пэпчэ игупшы-
сэхэр кызылэуихынхэм фэшI темэу
кыIэтыгъэр уахътэм кыпкы-
рэкIы.

— «Сыфаеп къэсцэнэу! Сы-фа-еп!!!» зыфиорэр птыным сыда уфэзы- шагъэр?

— Драматургием кIочIэ лъэш.
«О, си Тхь, кысфэгъэгъу!» ылоу
стыгыгъэр Лъэпкъ театрэм кы-
шагъэлагъэ. Синыбджэгъухэм,
театрэм пыцагъэхэм бэрэ кы-
салоу кыхыкIыгъэ комедием ишап-
хъэ ит пьесэ стхынэу. Анахъэу
сызыгъэгъушIагъэр сурэтышI-мо-
дельер цIэрылоу СтIашъу Юр ары.
Мафэ къэс пIомы хъунэу кы-
сэушIыищтыгъэ езгъэжьагъэ пьесэр
сыухыным фэшI.

— Птыныр зеогажъэм гупшысэу пшыгъагъэмрэ темэр кызырээIупхы- гъэмрэ зтефэхэ?

— Нурбий, ар упчIэ дэгъу.
СиофшIагъэ икIэрыкIэу гукIэ зы-
фэсэгъээжьы. Къэзымыщэгъэ
ныбжьыкIэу, дэмыклогъэ пшъашъэу

тиреспубликэ исыр макIэп. Яшэн-
гъэпсыкIэхэр кыбгурылонхэр Iэ-
шIэхэп. Пьесэм кIэхуэу фэсшы-
гъэр тIэкIу зэблэсхъужьын фаеу
хъугъэ. Театрэм ихудожествен-
нэ пашэу Шъхьэлэхъо Светла-
нэ, театроведэу Шъхьаплъэкъо
Къэсэй, СтIашъу Юрэ, фэшъаф-
хэм сяупчIыжьэу кыхыкIыгъ.

— Комедиер жанрэ кьин. Цыфыр бгъэщхыщт кьо- дыеп, акъыл хихыным фэпшэн фае...

— Мамый Ереджыбэ ипшесэ-
хэу «Псэлъыхъохэр», «Дэхэба-
ринэ ихъакIэщ», нэмыкIэхэри клас-
сикэм хэхъагъэх. Ащ сенэкъо-
кунэу сыфежагъэп. Шысэ теп-
хыщтыр Iоф шъхъафэу сэлъы-
тэ. УзыкIэмыхъащтым сыдэушътэу
уенэкъокъушъта?

— Театрэм шагъэушътми умышIэу пьесэр отхы. УиофшIагъэ уасэ кы- фамышIыгъэ гум ихыкIы- рэр хъта заплорэр?

— Цыхъэ зыфэсшырэ ныб-
джэгъухэр сыдигъокIи кыскъо-
тых. Апэ къахэзгъэщырэ СтIашъу
Юр. Театрэм гукIэ Iоф шызышIэ-
рэмэ уагъэгъозэщт.

— Чатиб, ор-орэу къэпIо- тэщтэу сыгугъагъ, ау зы упчIэ тылгыIэсыгъэгон. Ильэс 70-м унтэу «О, си Тхь, кысфэгъэгъу!» зыфиорэр птынгъэ. Ильэс 80 ухъугъэу...

Пэрэныкьо Чатибэ шъабэу
мэшхы. Сурэтэу тапашъхъэ иль-
хэм икIэрыкIэу яплъы, хэщэтыкIы.

— Ильэс 80-м ситэу ятIонэрэ
пьесэр стхыгъэ. Ныбжьым зэкIэри
елъытыгъэп. ШыIэныгъэм изэхъо-
кIыныгъэхэм уагъэгупшысэ.

— Сэ зэрэсшIэрэмкIэ, те- атрэм роль 200-м нахыбэ кыышпышIыгъ, пьесэ 20-м нахыбэ адыгабзэкIэ зэбдэкIыжьыгъ. Уитвор- чествэ къэзыгъэбаирэмэ ахэри ащышъхэба?

— ГъашIэр хъугъэ-шагъэхэм
ялотакIу. СиофшIэгъухэм, си-
лахылхэм гукIэ зафэгъагъэу, сы-
макъэ зэхамыхэу нэплъэгъу за-
кIэ садэгущыIэу бэрэ кыхы-
кIы. Театрэр сищыIэныгъ, си-
еджапI.

— Адыгэ Республикэм ия 25-рэ ильэс тыпэгъокIы. ТекIоныгъэм ия 71-рэ ильэс хэдгъэунэфыкIыгъ. Уятэ Хэгъэгу зеошхом хэкIодагъ. Къиныгъохэр кызызунэкIыхэзэ къэбар гушIагъохэр зэхэпхынхэр орыкIэ сыда?

— ШыIэныгъэр зэрэгъэпсыгъэм
елъытыгъэр бэ. «Къиным зыкы-
мыгъэуф» силахылхэм кысалоу
зэп кызырэхэкIыгъэр.

— Заом икIэлэцыкIухэм, уят, уятэшхэм уакыте- гушIыIэ зэрэпшIоигъор сэшIэшъ, бэ тетемыгъа- шIэу тызэлугъагI.

— Дэгъу, Тхьэм шIукIэ тызэ-
луегъагI.

Сурэтым итхэр: Лышэ Ру-
стем, Шэуджэн Бэл, Мамый Ру-
сълан, Шъхьаплъэкъо Къэсэй,
Шъхьэлэхъо Светлан, Пэрэ-
ныкьо Чатиб.

Зэхэзышагъэр ыкIи кыдзэы- гъэкIырэр:

Адыгэ Республи-
кэм лъэпкъ
IофхэмкIэ, IэкIыб
къэралхэм ащы-
псэурэ тильэп-
къэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар
жъугъэм иамал-
хэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер зыхэшыIэр:

385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжь зы-
хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъаты- гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлгы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэоры-
шIапI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыыхауырэ

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи

пчыагъэр

5063

Индексхэр

52161

52162

Зак. 218

Хэутыным
узыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шъхьалэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор
шъхьалэм иапэрэ
гуадзэр

МэщIэкъо С. А.

Редактор шъхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэкIыжь
зыхырэ
секретары
Хьурмэ Хь. Хь.

Футбол. Премьер-купыр

Хэта атекIощтыр?

Я 28-рэ ешIэгъухэм якIэ-
уххэр зэтэгъапшэх.

«Динамо» — «Ростов»
— 1:3, «Терек» — «Ам-
кар» — 2:0, «Урал» —
«Спартак» — 0:1, «Крас-
нодар» — «Крылья Со-
ветов» — 3:0, «Локомо-
тив» — «Кубань» — 0:1,
«Мордовия» — «Зенит»
— 0:3, «Рубин» —
«Анжи» — 1:2, «Уфа» —
ЦСКА — 1:3.

Чыплэхэр

1. ЦСКА — 59
2. «Ростов» — 57
3. «Зенит» — 55
4. «Краснодар» — 53
5. «Спартак» — 47
6. «Локомотив» — 46
7. «Терек» — 44
8. «Урал» — 36
9. «Кр. Советов» — 33
10. «Рубин» — 32
11. «Амкар» — 28
12. «Динамо» — 25
13. «Уфа» — 24
14. «Мордовия» — 24
15. «Кубань» — 23
16. «Анжи» — 22.

Я 29-рэ ешIэгъухэр

«Анжи» — «Мордовия»
«Зенит» — «Локомотив»
«Кубань» — «Динамо»
«Ростов» — «Урал»
«Спартак» — «Терек»
«Амкар» — «Уфа»
ЦСКА — «Краснодар»
«Кр. Советов» — «Рубин».
Командэхэм ешIэгъу тIурытIу
къафэнагъ. Медальхэр зыхышъ-
хэр, Премьер-купым кыхызышъ-
хэр джыри къэшIэгъуаех.

НэкIубгъор зыгъэхъазыры-
гъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбий.

